

संस्कृतभारती - परिचयः

दिसम्बर् ४

षष्ठः पाठः

अङ्काः १००

1) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (१०)

- a. अहं फलरसं पिबामि
- b. माता ग्रामं गतवती
- c. बालिका उत्तरं लिखति
- d. छात्राः पत्रिकाः पठितवन्तः
- e. ताः शाटिकां क्षालयन्ति
- f. गौरी गीतं श्रुतवती
- g. सा घटीं ददाति
- h. लक्ष्मणः रामम् अनुसृतवान्
- i. वयं संस्कृतं जानीमः
- j. हरिः कार्यं कृतवान्

2) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. पीतवान्
- b. नयति
- c. मिलितवती
- d. इच्छति
- e. अपहतवान्

3) कर्तरि-प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. मित्रेण लेखन्यः दत्ताः
- b. कविभिः काव्यानि लिख्यन्ते
- c. छात्रैः पाठाः पठिताः
- d. पित्रा अङ्कनी क्रीयते
- e. भिक्षुकेन धनं याचितम्

4) सन्धिं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत (५)

- a. दृष्ट्वा + इमम्
- b. सो + अवदत्
- c. दैत्य + अरिः
- d. वि + ऊढा
- e. मे + अच्युत

5) सन्धिच्छेदं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत (५)

- a. त्वेव
- b. गुणोपेतम्
- c. यद्यप्येते
- d. बालौत्सुक्यम्
- e. सुन्दरेऽम्बरे

6) संस्कृत-पदं लिखत (५)

- a. Coat
- b. Sweater
- c. Muffler
- d. Talcum Powder
- e. Belt

7) मेलयत (५)

- a. अजः - ब्रह्मा
- b. कुलपर्वताः - अग्निः
- c. प्रकृतयः - देहत्यागम्
- d. पावकः - शक्तिमान्
- e. मूले - राष्ट्रम्

8) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

धातुः	लकारः / प्रत्ययः	
ज्ञा	तुमुन्	
श्रु	क्त्वा	
कृ	कर्मणि लट्, एक, प्रथम	
प्रेष्	क्तवतु (पु)	
पृच्छ्	लृट्, एक, प्रथम	

9) दत्तानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत (५)

- पुष्पैः
- मातरः
- किञ्चित्
- लिखितवान्
- विधायलम्

10) श्लोकस्य अन्वयं कृत्वा भावार्थं लिखत (१०)

- a. चित्रकूटं गते रामे पुत्रशोकातुरस्तथा
राजा दशरथः स्वर्गं जगाम विलपन् सुतम्
- b. गते तु तस्मिन् भरतो वसिष्ठप्रमुखैर्द्विजैः
नियुज्यमानो राज्याय नैच्छद्राज्यं महाबलः

11) अनुवदत (५)

- a. The king protects country.
- b. Book was given by the boy.
- c. "Is everything well?"
- d. Ganga is a holy river.
- e. Many people went to the temple.

12) परिवर्तनं कुरुत (५)

- देवाः त्रायन्ते (एक वचनम्)
- व्याघ्रः माम्सं खादति (भूत कालः)
- भिक्षुकः भिक्षां याचते (प्रथमा विभक्ति -> द्विवचनम्)
- अहं वर्ते (बहु वचनम्)
- त्वम् अपिबः (वर्तमान कालः)

13) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
मातृ	चतुर्थी			
पितृ	सप्तमी			
गौरी	द्वितीया			
मधु	पञ्चमी			
वारि	तृतीया			

14) सूक्तेः अर्थः लिखत (२)

गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत्

15) सुभाषितम् पूरयत (२)

..... धैर्यमथाभ्युदये क्षमा वाक्पटुता युधि
 चाभिरुचिद्रयसनं प्रकृतिसिद्धमियं हि

16) उत्तरं लिखत (४)

- रघुः कथं भगवन्तं द्रष्टुं सङ्गल्पितवान् ?
- वृक्षराजे विष्णुः कुत्र अस्ति ?
- “मे मदः कदा व्यपगतः” इति सुभाषितकारः वदति ?
- किराताः किम् उक्त्वा मुक्तिं प्राप्तवन्तः ?

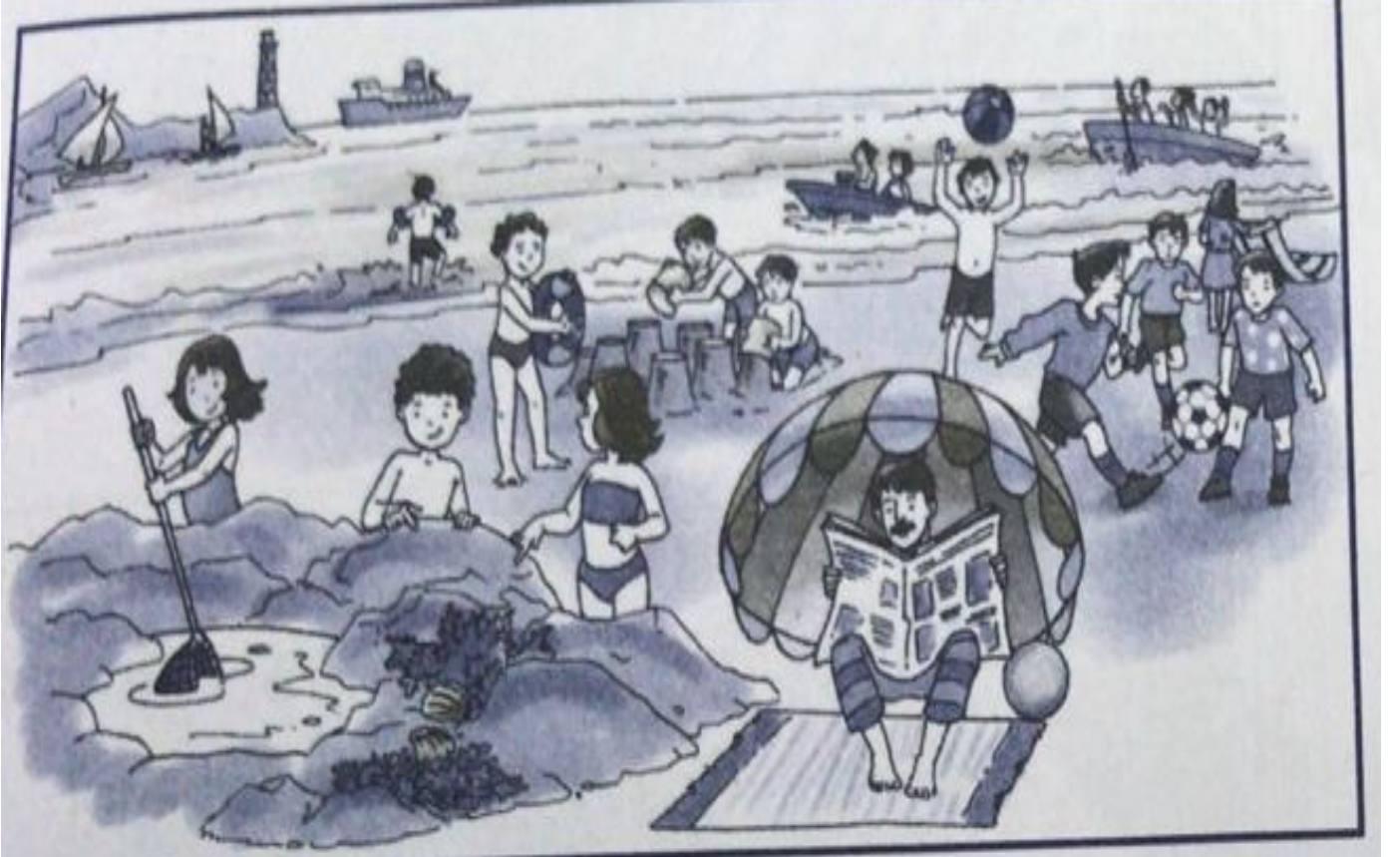
17) संसन्दर्भम् व्याख्यात (२)

दुःखं न शान्तम्

18) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णनं कुरुत (५)

भारतदेशः

19) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णयत (५)

समुद्रतटः, बालाः, कन्दुकम्, तरङ्गैः, नौकाः, क्रीडन्ति,
 बालुकाभिः रचयन्ति, पादेन, गृहम्, समुद्रविहारम्, मित्रैः,
 सह

20) अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि लिखत (५)

ये भारतभूम्यां वसन्ति ते भारतीयाः । अस्मिन् देशे बहवः मतावलम्बिनः सन्ति । भारतीयः स्वधर्मं पालयति, अन्यमतानाम् आदरं च करोति । एषः सनातनः धर्मः । एषा सनातनी संस्कृतिः । अस्माकं संस्कृतिः एव अस्मान् धरति । संस्कृतपठनम् अस्मान् स्वसंस्कृतिं प्रति नयति । संस्कृत-सम्भाषणं संस्कृति-रक्षणाय उत्कृष्टं साधनम् अस्ति । अतः एव संस्कृतेन सम्भाषणं स्वधर्मः इति वयं चिन्तयामः ।

१. कः भारतीयः ?

२. भारतीया संस्कृतिः कीदृशी ?

३. संस्कृतिं प्रति अस्मान् किं नयति ?

४. स्वधर्मः किम् इति वयं चिन्तयामः ?

५. संस्कृति-रक्षणाय किम् उत्कृष्टं साधनम् अस्ति ?